



naturpolis

KUUSAMON KAUPUNGIN KÄRKITOIMIALOJEN KEHITYKSEN SEURANTA

22.11.2023



Tavoite

- Selvityksen tavoitteena on kuvata Kuusamon ja Taivalkosken kärkitoimialojen aluetaloudellisten vaikutusten kehitys vuosina 2019–2021.
- Kärkitoimialoja alkutuotanto, metsäsektori, matkailu, vähittäiskauppa sekä logistiikka.
- Avaintunnuslukuina toimialojen liikevaihdon ja työvoiman kehitys.
 - Toissijaisina tunnuslukuina käytetään eri toimialojen tuottavuutta kuvaavia muuttujia.

Menetelmä

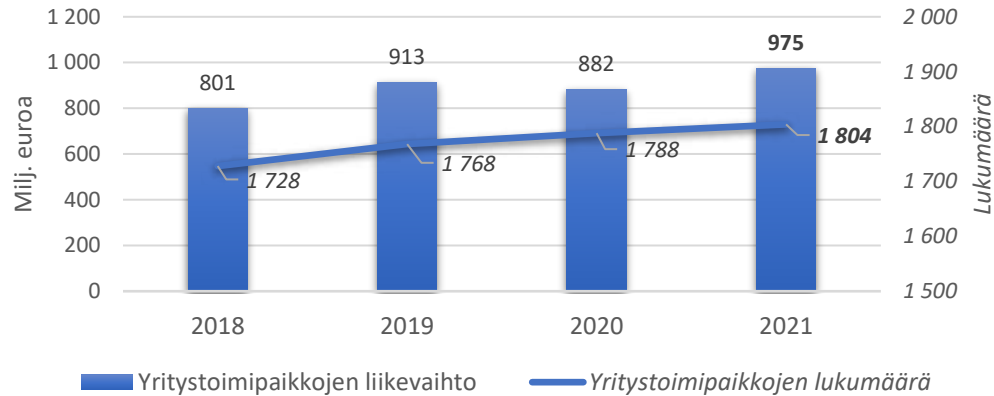
- Kehityksen seuranta perustuu Tilastokeskuksen kunnittaiseen toimipaikkatilastoon pohjaavaan mittaamis- ja seurantamalliin (Järviluoma & Kauppila, 2019).
- Menetelmässä toimialat määriteltiin TOL (2008) -toimialaluokituksen koodeilla ja niille valittiin kutakin toimialaa kuvaavat kehityksen seurannan mahdollistavat kvantitatiiviset mittarit.
 - Kuusamon matkailun aluetaloudellisten vaikutusten päivitys perustuu Pekka Kauppilan (Kamk) viimeisimpään Kuusamon matkailutaloustutkimukseen (Kauppila, 2019). Matkailutuloa ja työllisyyttä kuvaavat luvut poikkeavat TAK Oy:n matkailutaloustutkimuksen tuloksista johtuen erilaisista tutkimusmenetelmistä.

Menetelmä

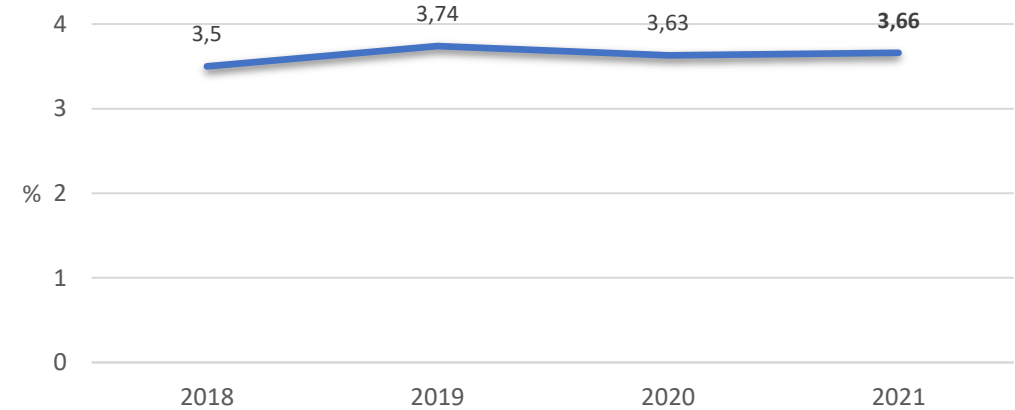
- Työvoiman määrän osalta on huomattava, että vuodesta 2021 alkaen Tilastokeskus on siirtynyt käyttämään uutta henkilöstömäärän estimointia, joka perustuu tulorekisteriin. Tarkastelun kohteena olevien toimialojen vuoden 2021 työvoimatiedot eivät ole siksi täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa.
- Kärkitoimialoja kokonaisuutena tarkasteltaessa on huomattava, että matkailutulossa ja -työllisyydessä on osittaista päällekkäisyyttä vähittäiskaupan ja logistiikan (henkilöliikenne) liikevaihtojen ja työllisyyslukujen kanssa.



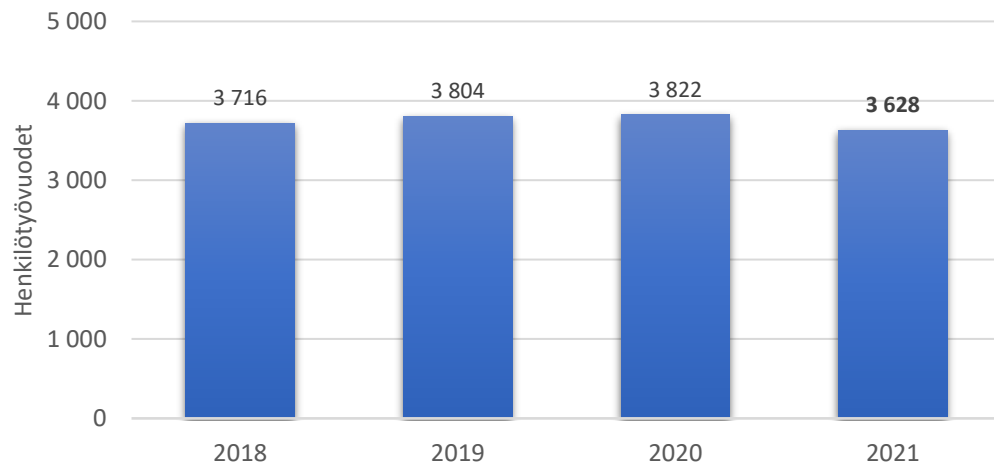
Kaikkien yritystoimipaikkojen lukumäärä ja liikevaihto



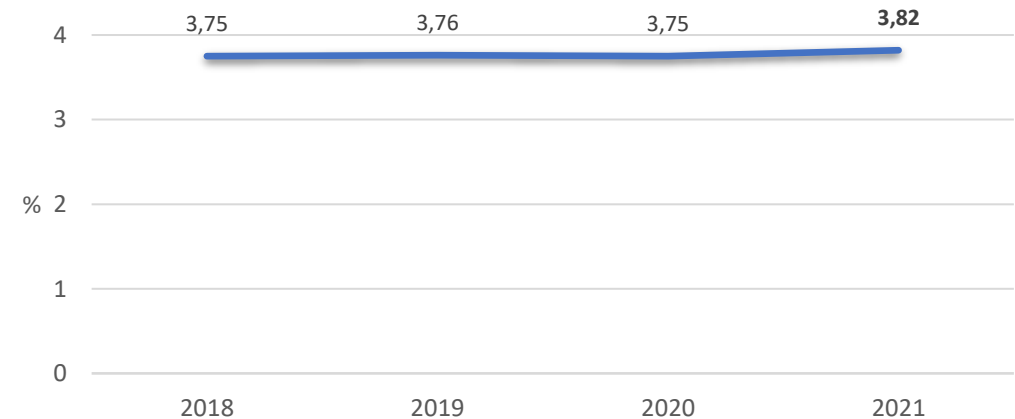
Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta



Kaikkien yritystoimipaikkojen työvoima



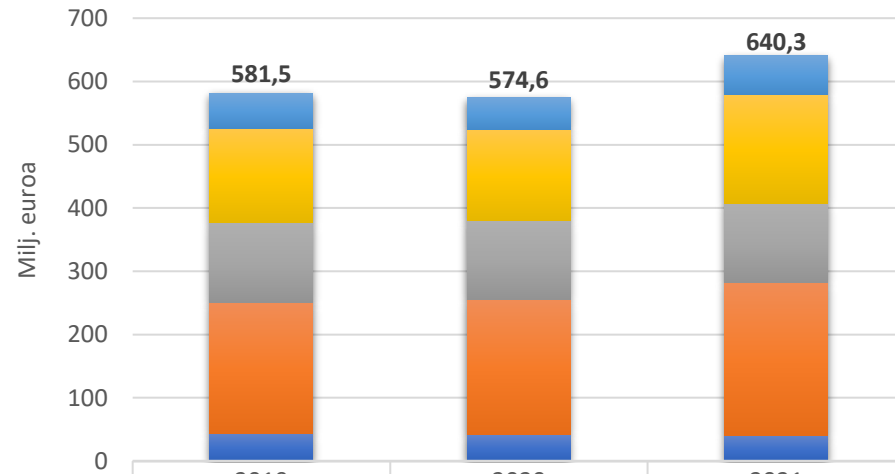
Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen työvoimasta



Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

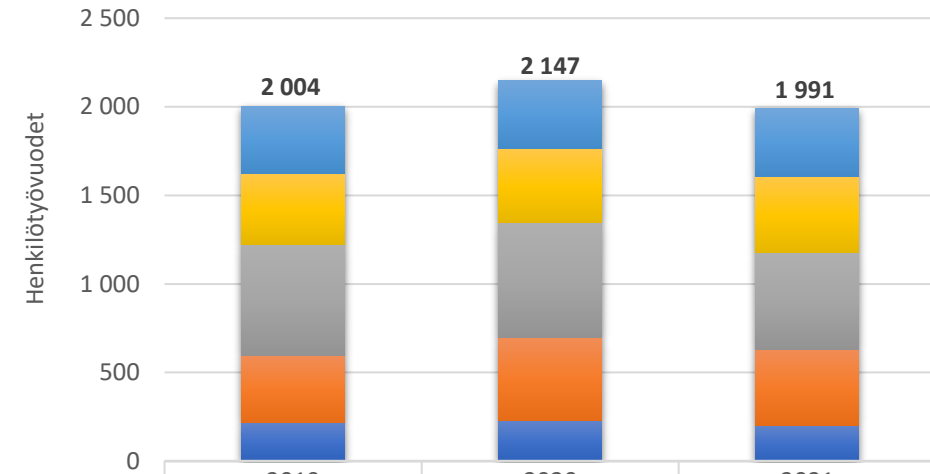


Kärkitoimialojen liikevaihdon kehitys



	2019	2020	2021
Logistiikka	55,2	51	61,2
Vähittäiskauppa	149,7	144	172,2
Matkailu	126,7	124,9	125,1
Metsäsektori	206,1	212,7	241,7
Alkutuotanto	43,8	42	40,1

Kärkitoimialojen työvoiman kehitys



	2019	2020	2021
Logistiikka	380	385	382
Vähittäiskauppa	401	417	434
Matkailu	629	650	545
Metsäsektori	378	468	431
Alkutuotanto	216	227	199

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

Matkailun liikevaihto- ja työvoimaluvuissa osittaista päällekkäisyyttä vähittäiskaupan ja logistiikan (henkilöliikenne) lukujen kanssa.



Liikevaihto

**640
Milj. €**

+ 11,4 % (2020)

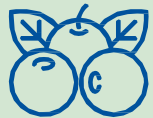


Henkilöstö

**1 991
Htv**

-7,3 % (2020)

Tilastointimuutosten takia henkilöstön muutosprosentteihin liittyy epävarmuutta.



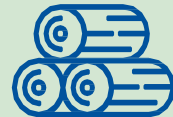
Alkutuotanto



-4,5 % liikevaihto



-12,3 % henkilöstö



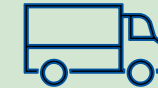
Metsäsektori



+13,6 % liikevaihto



-7,9 % henkilöstö



Logistiikka



+20,0 % liikevaihto



-0,8 % henkilöstö



Matkailutoimialat



+0,2 % liikevaihto



-16,1 % henkilöstö



Vähittäiskauppa



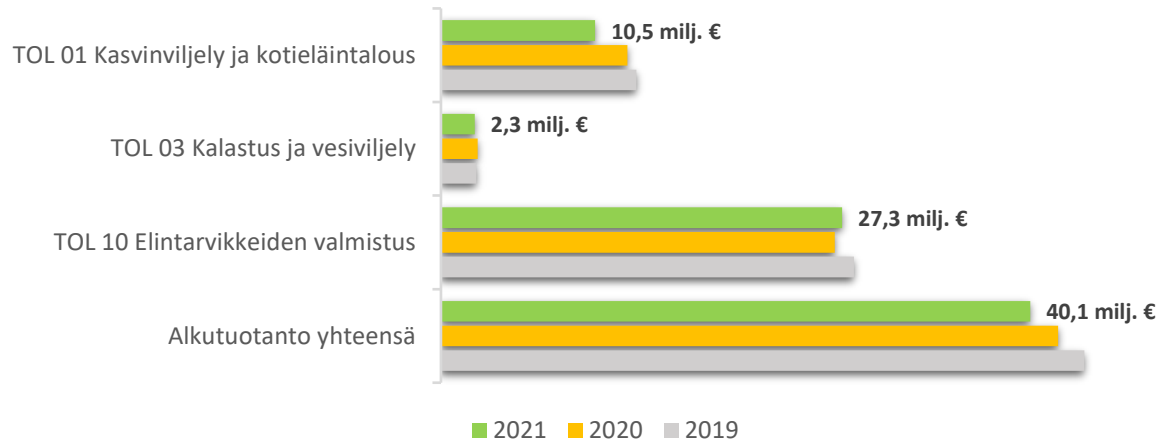
+19,6 % liikevaihto



+4,1 % henkilöstö



Liikevaihdon kehitys



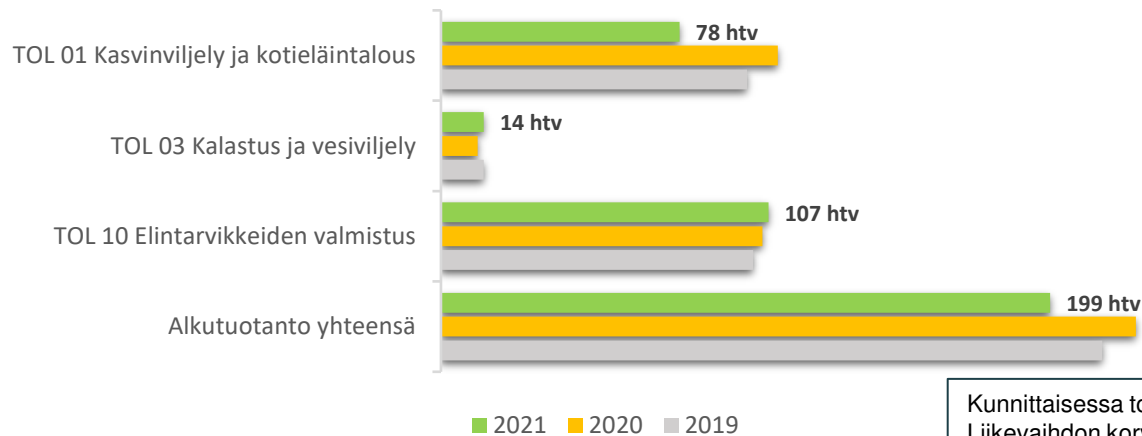
4,4 milj. €

elintarvikkeiden valmistuksen
palkkatuloa

0,6 milj. €

elintarvikkeiden valmistuksen
palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys

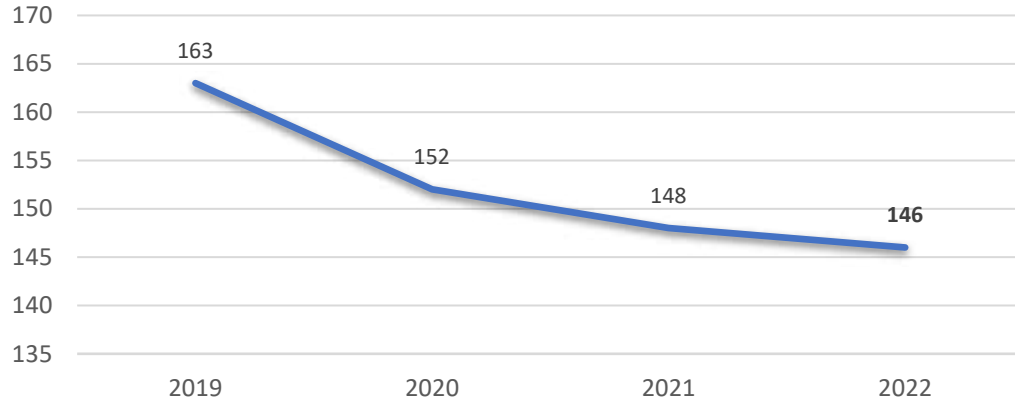


Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

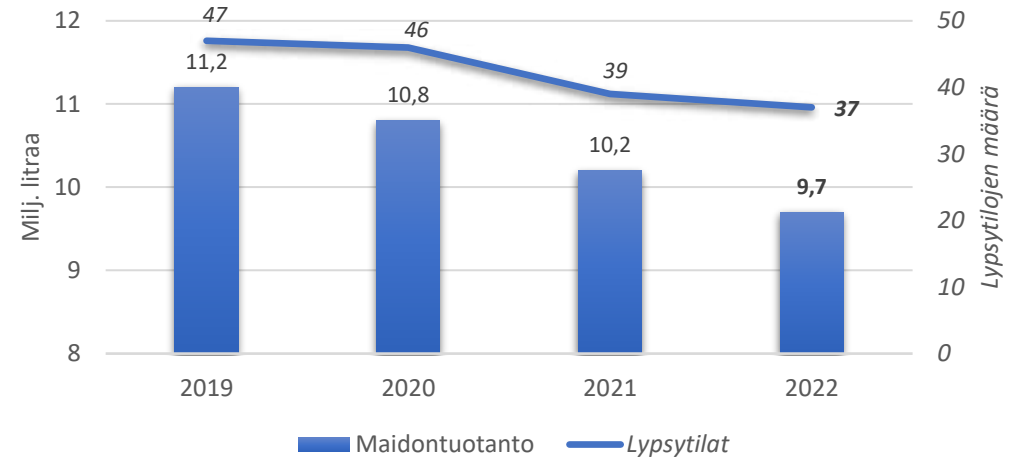
Kunnittaisessa toimipaikkatilastossa ei julkaista liikevaihtotietoja toimialalta TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous. Liikevaihdon korvaavana tunnuslukuna selvityksessä käytetään Maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilastosta laskettua tuloa kaavalla *maatilayritysten tulot yhteensä €/yritys * maatilayritysten lukumäärä*. Tällöin tarkastelun ulkopuolelle jää osakeyhtiö-muotoisten maatilayritysten liikevaihto.



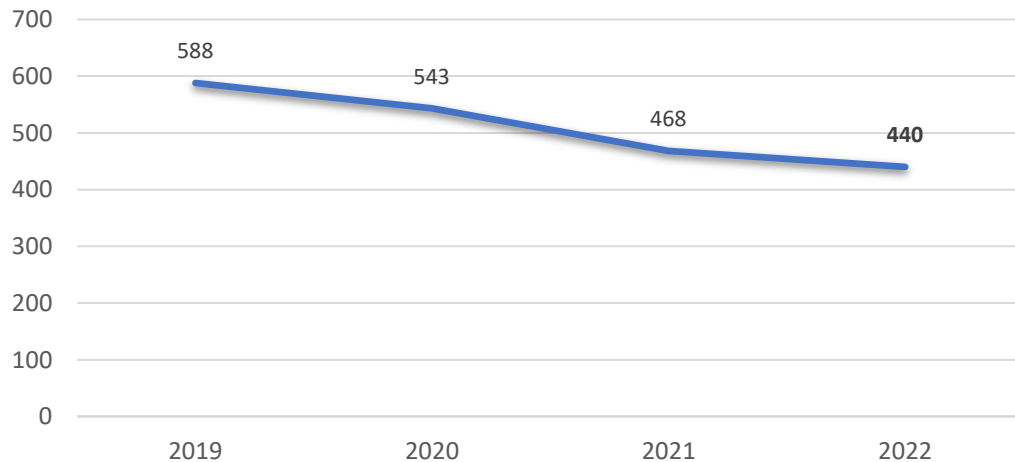
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä



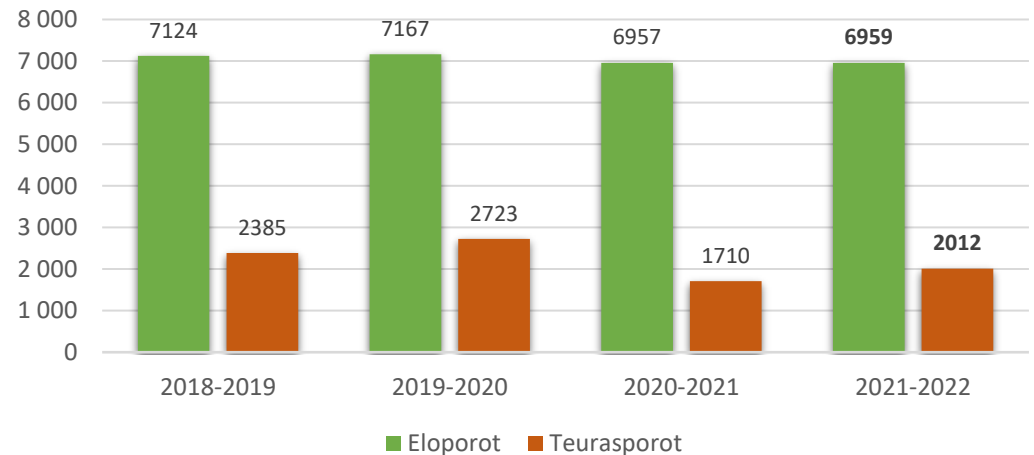
Maidontuotanto ja lypsytilat



Naudanlihantuotanto (tonnia)

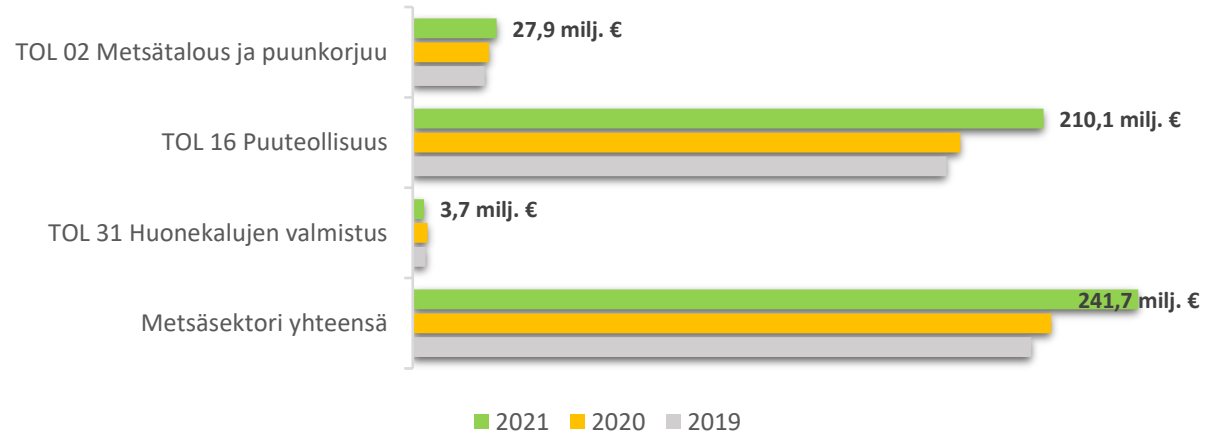


Elo- ja teurasporojen lukumäärä





Liikevaihdon kehitys



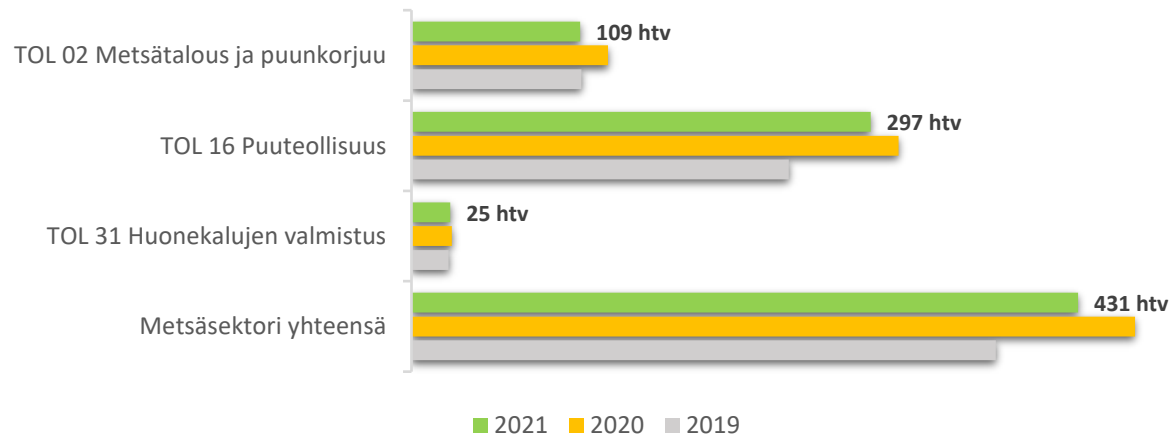
11,3 milj. €

puuteollisuuden
palkkatuloa

1,5 milj. €

puuteollisuuden
palkkaverotuloa

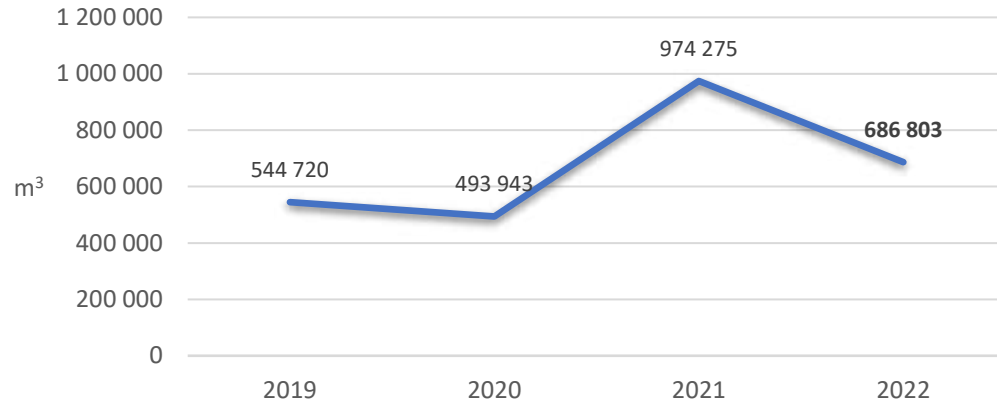
Työvoiman kehitys



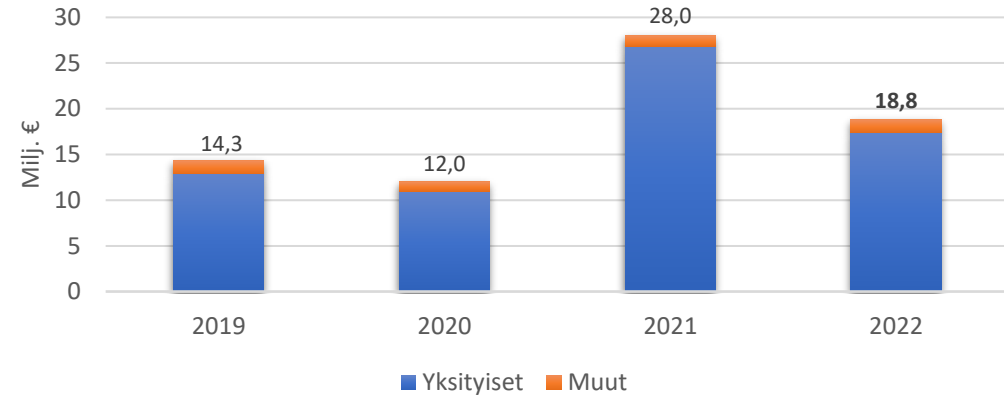
Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.



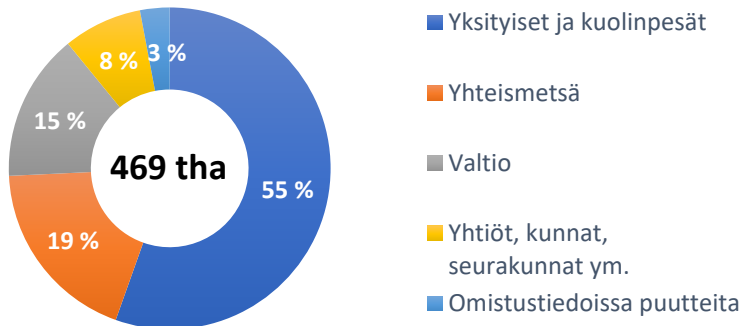
Hakkuuaikomusten arvioitu puutavarakertymä



Hakkuuaikomusten arvioitu kantorahatulo



Metsätalouden omistusosuudet vuonna 2023



Muut tunnusluvut:

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2021

Metsähallituksen hoidossa olevat metsätalousalueet 2022

Metsähallituksen hoidossa olevat luonnonsuojelualueet 2021

Suojeluvarausten osuus kunnan maapinta-alasta 2021

Kuusamo

27,1 milj. m³

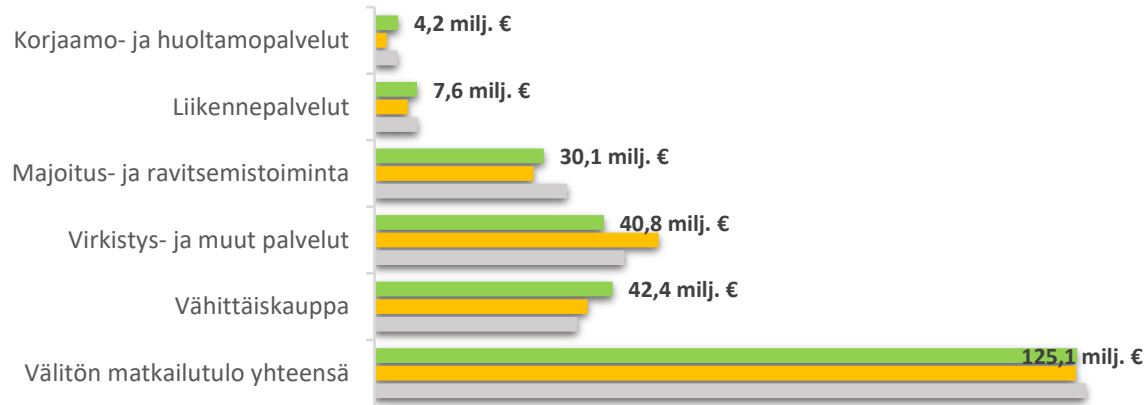
18 729 ha

52 062 ha

11 %



Matkailutulon kehitys



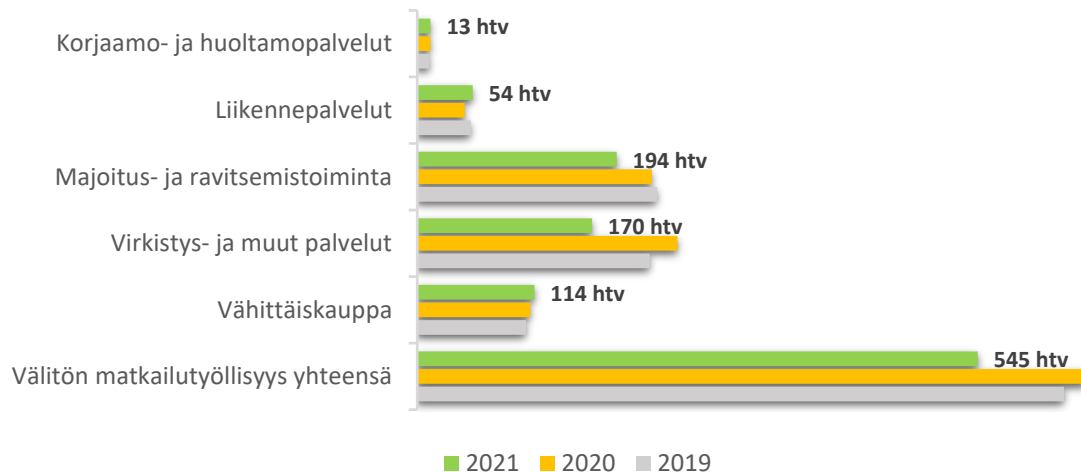
19,0 milj. €

matkailun
palkkatuloa

2,5 milj. €

matkailun
palkkaverotuloa

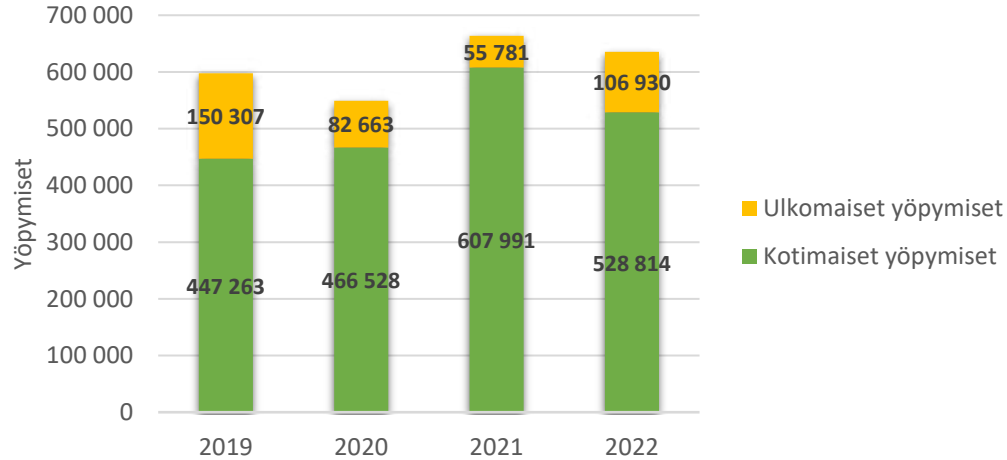
Matkailutyöllisyyden kehitys



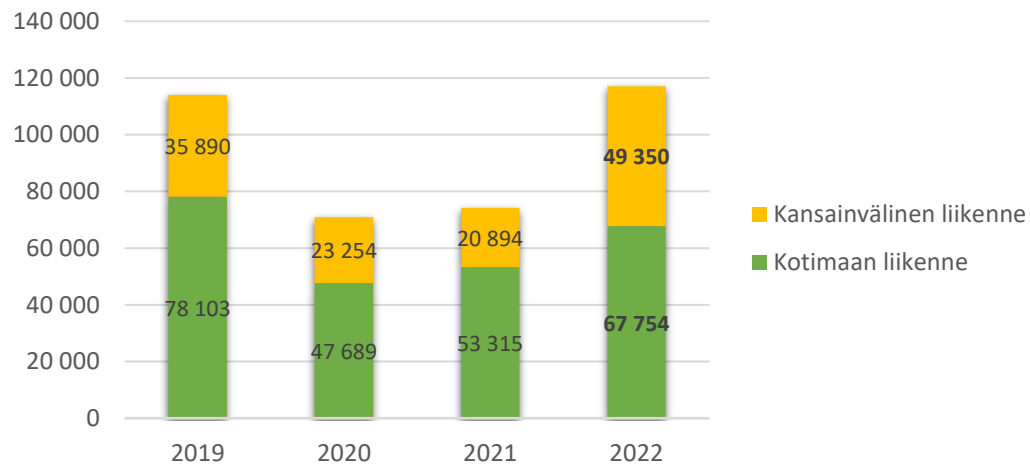
Vuoden 2021 työllisyysluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.



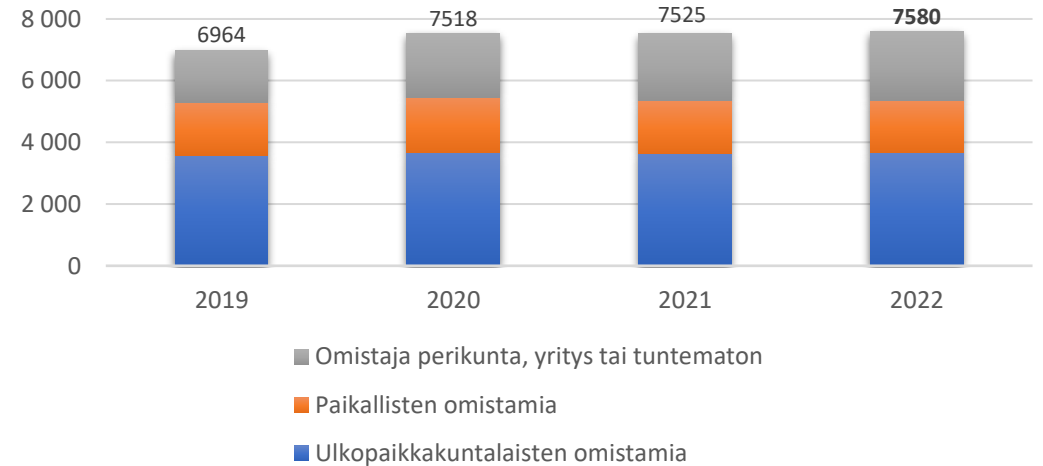
Kuusamon rekisteröidyt yöpymiset



Kuusamon lentoaseman matkustajat



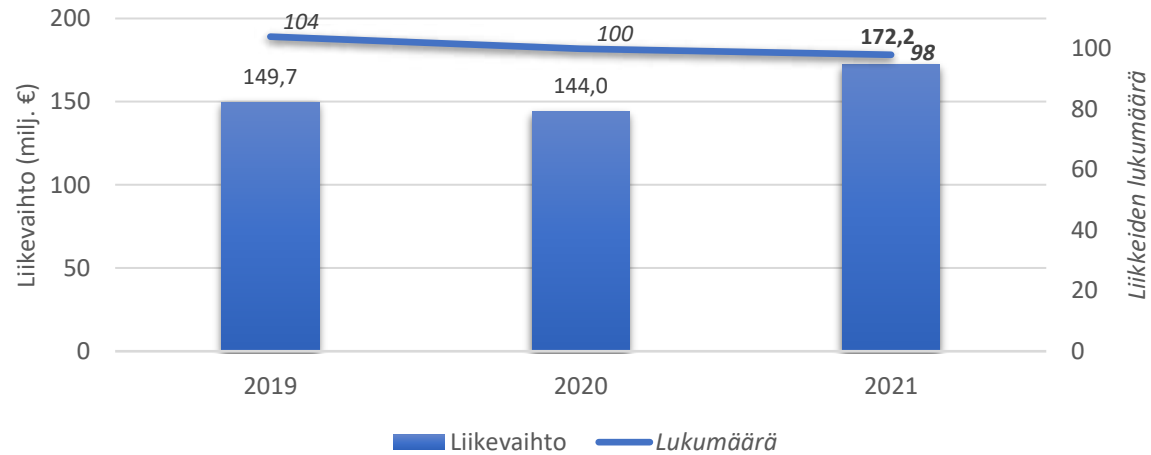
Kesämökkien lukumäärä



Tilastovuodesta 2020 alkaen kesämökkikanta muodostetaan rakennusluokituksen luokkaan 021 (Vapaa-ajan asuinrakennukset) kuuluvista rakennuksista. Aikaisemmin kesämökkikantaan kuuluneet ns. mummonmökkit, eivät enää sisälly kesämökkeihin. Niiden sijaan vuokrattavat lomamökkit luokitellaan nyt kesämökkitalastoon kuuluviksi.



Liikevaihdon ja liikkeiden lukumäärän kehitys



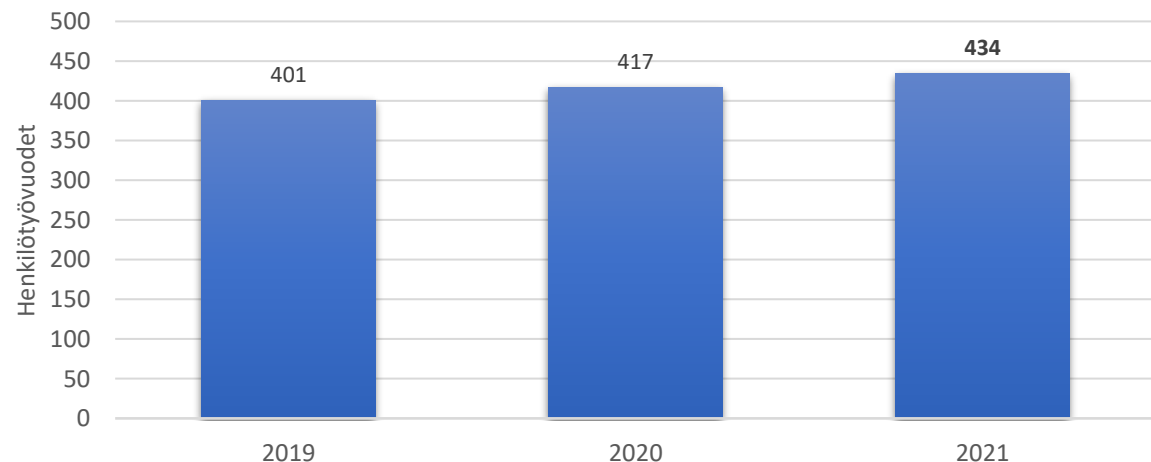
14,0 milj. €

vähittäiskaupan
palkkatuloa

1,8 milj. €

vähittäiskaupan
palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys



Toimialaluokassa 47 ei ole mukana moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien vähittäiskauppa. Polttoaineiden myynti ja huoltamotoiminta kuuluvat toimialan 47 Vähittäiskauppa alle.

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.



- Logistiikka-alassa mukana seuraavat TOL 2008 -standardin mukaiset toimialat:

Henkilöliikenne

49310 Paikallisliikenne
49320 Taksiliikenne
49391 Säännöllinen linja-autojen
kaukoliikenne
49392 Linja-autojen tilausliikenne
49399 Muualla luokittelematon muu
maaliikenteen henkilöliikenne
50300 Sisävesiliikenteen henkilökuljetus

Tavaraliikenne

49410 Tieliikenteen tavarankuljetus
53200 Muu posti-, jakelu- ja
kuriiritoiminta

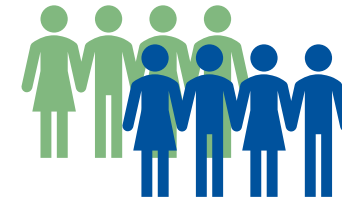
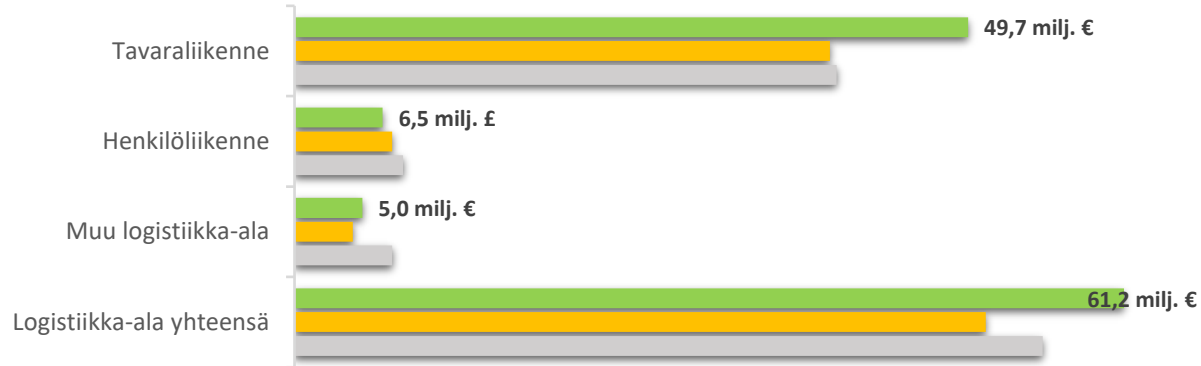
Muut logistiikka-alaan liittyvät toimialat

52100 Varastointi
52211 Linja-autoasemat
52212 Tieliikenteen terminaalitoiminta
52219 Muu maaliikennettä palveleva toiminta
52229 Muu vesiliikennettä palveleva toiminta
52230 Ilmaliikennettä palveleva toiminta
52240 Lastinkäsittely
52291 Huolinta ja rahtaus
52299 Muu kuljetusvälitys

Matkailutulon ja -työllisyyden arvioinnin yhteydessä liikennepalveluihin luettiin mukaan myös esim. autojen ja moottorikelkkojen vuokraus.



Liikevaihdon kehitys



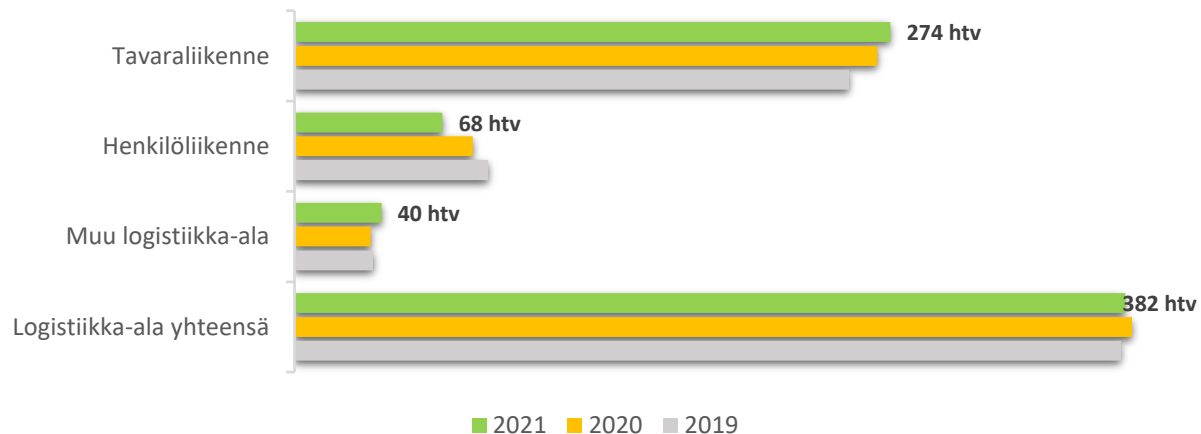
11 milj. €

tavaraliikenteen
palkkatuloa

1,4 milj. €

tavaraliikenteen
palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys

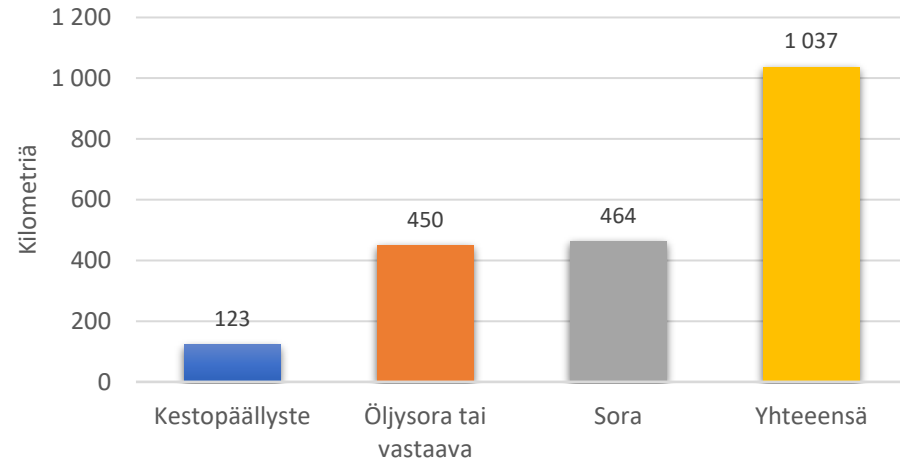


Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

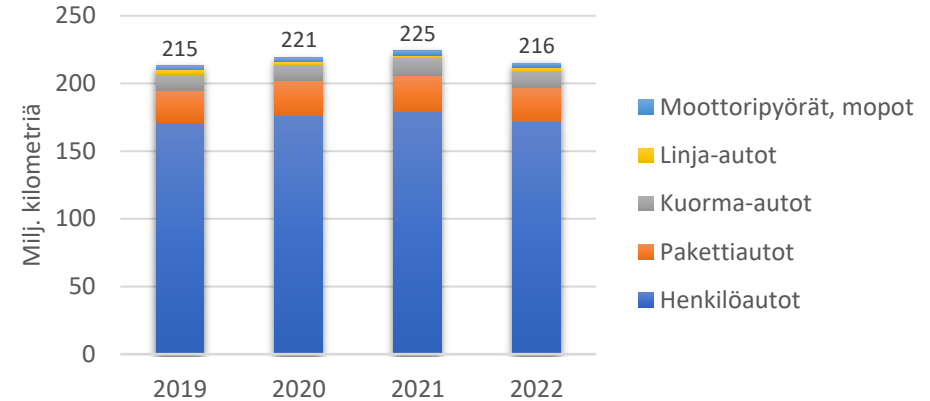


Maantiellä tarkoitetaan valtion ylläpitämää yleistä tietä.

Maanteiden pituus vuonna 2021

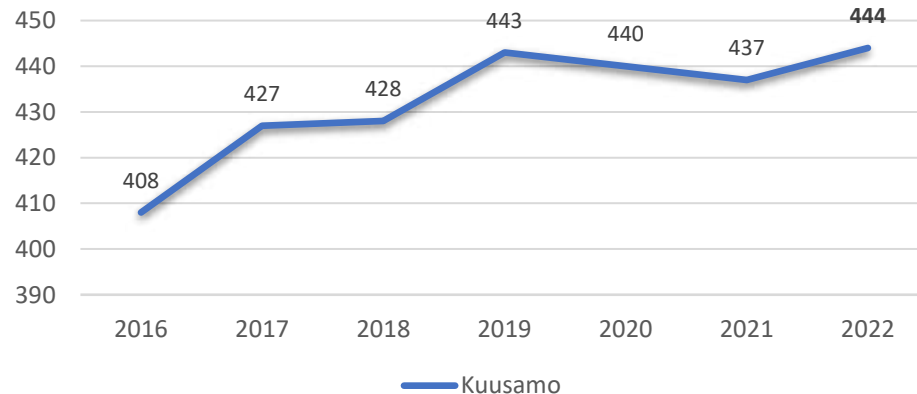


Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä



Arviot koskevat Väyläviraston hallinnoimia teitä ja kunnan omistamia teitä.

Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan

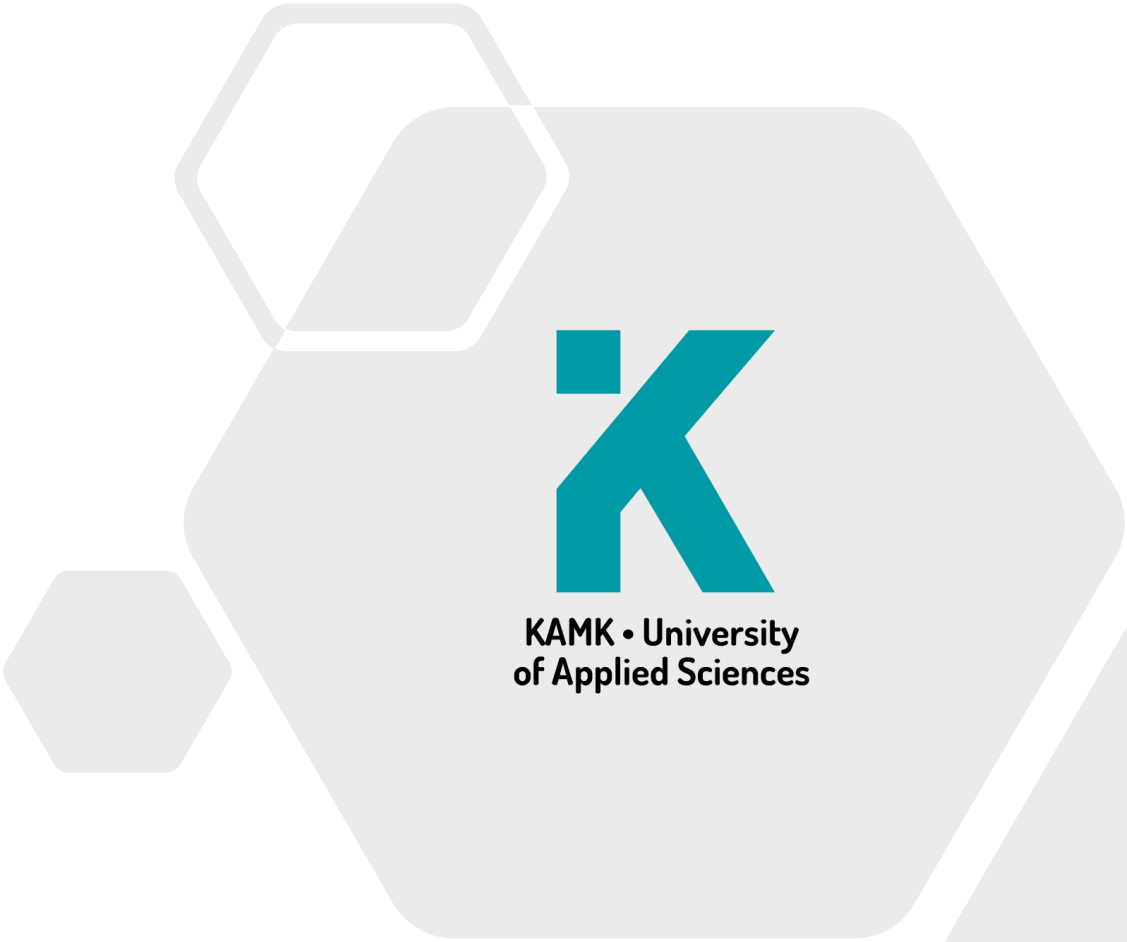


Luvut sisältävät sekä tavaraliikenneluvalliset että muut kuorma-autot.

Yhteenvedo Kuusamo

- Kärkitoimialojen yhteenlaskettu suhteellinen osuus kaikkien Kuusamon yritystoimipaikkojen liikevaihdosta oli vuonna 2021 66 % (vuonna 2020 65 %).
 - Henkilöstöstä kärkitoimialojen osuus oli 55 % (vuonna 2020 56 %).
- Kärkitoimialojen yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi vuodesta 2020 kaikkiaan 66 miljoonaa euroa.
 - Liikevaihto kasvoi euromääräisesti eniten metsäsektorilla, vähittäiskaupassa ja logistiikassa. Alkutuotannossa liikevaihto laski.
- Kärkitoimialojen henkilötyövuodet vähenivät 156 henkilötyövuotta vuodesta 2020, joskin tilastointimuutosten takia vuosivertailussa on epävarmuutta.
 - Henkilötyövuosien määrä väheni vähittäiskauppaa lukuun ottamatta kaikilla kärkitoimialoilla.

- Yritysten lukumäärä, liikevaihto sekä henkilöstön määrä. Erillistilattava tilastokeskuksen kunnittainen toimipaikkatilasto: <https://www.stat.fi/tup/yritystietopalvelu/kunnittainen-toimipaikkatilasto>
- Palkkatulot. Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto: <https://stat.fi/tilasto/pra>
- Palkkaverotulot. Kuntaliiton efektiiviset veroasteet -tilasto: <https://www.kuntaliitto.fi/talous/verotus/kuntien-veroproositit>
- Alkutuotanto ja elintarvikesektori:
 - Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä, naudanlihan tuotanto, maidontuotanto ja lypsylehmien lukumäärä. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>
 - Elo- ja teurasporojen määrä. Erillistilaus Paliskuntain yhdistys.
 - Toimialan TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous liikevaihtoarviot. Tilastokeskuksen Maa- ja metsätaloustalouden tilastotietokanta: <https://www.stat.fi/tilasto/mmtal> sekä erillistilaus Tilastokeskuksen Maa- ja metsätaloustalouden tilastotietokanta.
- Metsäsektori:
 - Metsätalouden määrä ja omistajuus. Erillistilaus Metsäkeskus.
 - Metsähallituksen metsätalosalueet. Erillistilaus Metsähallitus.
 - Puuston kokonaistilavuus. Luonnonvarakeskuksen metsävaratulkot: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsavarat-ja-metsasuunnittelu/metsavarakartat-ja-kuntatilastot/>
 - Suojeluvarausten osuus. Erillistilaus Pohjois-Pohjanmaan ELY:n Luonto- ja alueidenkäyttökäytäntö.
 - Arviot hakkuu- ja metsävarakertymistä ja kantorahoista. Metsäkeskuksen hakkuu- ja metsävarakertymistilastot: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuu- ja-metsa-varakertymistilastot/>
- Matkailutoimialat:
 - Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset Kuusamossa ja Taivalkoskella.
 - Kauppi, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974>
 - Satokangas, P. (2021). Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Julkaisematon selvitys.
 - Rekisteröidyt yöpymiset. Tilastokeskuksen majoitustilasto. Kuusamon luvut Visit Finlandin Rudolf-tilastopalvelusta: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland> sekä erillistilaus Taivalkosken osalta.
 - Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät. Finavian lentoliikennetilasto: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>
 - Kesämökkien määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen Rakennukset ja kesämökit -tilastosta.
- Logistiikka-ala:
 - Maanteiden pituus. Tilastokeskuksen tietilasto: <https://stat.fi/tilasto/tiet>
 - Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä. VTT:n Lipasto-laskentajärjestelmä: <http://lipasto.vtt.fi/liisa/kunnat.htm>
 - Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan. Traficomin tilastotietokanta: <https://tieto.traficom.fi/fi/tietotraficom/tilastotietokanta>



naturpolis